

Datum: 2025-05-27
Handläggare: Carolina Jansmyr
Diarienum: 2025.109 TEN

Tekniska nämnden

Yttrande Revidering av samverkansformer för kollektivtrafiken i Västra Götaland

Ärendebeskrivning

Västra Götalandsregionen (VGR) är sedan 2012 ansvarig regional kollektivtrafikmyndighet i Västra Götaland. Som en följd av skatteväxlingsavtalet (2011) tog VGR över ansvaret för kollektivtrafiken från kommunerna och Västtrafik blev samtidigt ett helägt regionalt bolag.

I skatteväxlingsavtalet kom kommunerna i Västra Götaland och VGR överens om att etablera samverkansformer för att säkerställa en gemensam process för den strategiska inriktningen för kollektivtrafikens utveckling. Ett särskilt dokument *Samverkansformer kring kollektivtrafik i Västra Götaland* upprättades och antogs i 49 kommunfullmäktige och i regionfullmäktige.

Dokumentet har tidigare reviderats 2017 och 2021.

Remissen har skickats till Västtrafik samt kommunerna inom Västra Götaland via de fyra kommunalförbunden. Skriftligt remissvar lämnas till Göteborgsregionen (GR) senast 15 september 2025, som därefter sammanställer kommunernas yttranden inför beslut i GR:s förbundsstyrelse 14 november 2025.

Infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden (IKN) efterfrågar allmänna synpunkter på revideringen och vill samtidigt särskilt få återkoppling på följande frågor:

- Är den gemensamma processen för att ta fram den strategiska inriktningen för trafikförsörjningsprogrammet tillräckligt tydligt beskriven?
- Är möjligheten att påverka kollektivtrafikens utveckling tillräckligt tydligt beskriven?
- Är mål, syfte och utformning av det strategiska samhällsplaneringsforumet tydligt beskrivna?
- Är namnet strategiskt samhällsplaneringsforum bra?
- Hur ser ni på att reglera forumets arbete i överenskommelser? Skulle det vara till hjälp för att förtydliga forumets former och innehåll per kommunalförbund?
- Är det något som bör förtydligas eller som saknas?
- Övriga synpunkter?

Förvaltningens yttrande

Alingsås kommun anser att remissversionen av *Samverkansformer kring kollektivtrafiken i Västra Götaland*, i stort är tydlig och att dokumentet har en bra struktur. Innehållet har nu ett tydligare fokus på de mest väsentliga delarna i hur samverkan och politisk dialog sker i olika forum, som är enklare att ta till sig jämfört med nuvarande dokument. Vi ställer oss positiva till att information kring genomförandeprocesser såsom trafikplaneprocessen, detaljer kring trafikförsörjningsprogrammet och tillköp istället förläggs på Västtrafiks och VGR:s webbsidor. Då det inte finns information att tillgå om dessa processer i samband med remissen, kan kommunen inte yttra sig angående om de beskrivs tillräckligt. Vi vill dock trycka på vikten av att det upprättas information som klart och tydligt redogör för samtliga processteg samt när och hur kommunerna får möjlighet att föra dialog och ge inspel inför ny trafikplan årligen, antingen på webbsida eller i dokumentet.

Parterna och dess ansvar beskrivs tydligt vilket kommunen ser som en klar förbättring gentemot gällande dokument. Även de olika parterna inom VGR och dess funktioner och kopplingar sinsemellan är väl beskrivet. Remissversionen har en mer tilltalande layout med bilder som är pedagogiska och förtydligar innehållet bättre än i det nuvarande dokumentet.

Nedan ges svar på samtliga av de frågor som är medskickade i remissbrevet.

- *Är den gemensamma processen för att ta fram den strategiska inriktningen för trafikförsörjningsprogrammet tillräckligt tydligt beskriven?*

Processen för att ta fram den strategiska inriktningen för trafikförsörjningsprogrammet beskrivs för vagt. Bilden för *Samverkan i olika processer* beskriver ansvarsfördelningen, att VGR och kommunerna gör gemensamt beslutsfattande/ställningstagande men informationen är kortfattad och övrig information är utspridd i dokumentet. Exempelvis att Beredningen för hållbar utveckling (BHU) gör ställningstagande om strategisk inriktning och dialog om den strategiska inriktningen förs i *Strategiska samhällsplaneringsforumet*. Det kan förtydligas, antingen i dokumentet eller på VGR:s webbplats.

- *Är möjligheten att påverka kollektivtrafikens utveckling tillräckligt tydligt beskrivet?*
Alingsås kommun bedömer att det är tillräckligt tydligt beskrivet.

- *Är mål, syfte och utformning av det strategiska samhällsplaneringsforumet tydligt beskrivna?*

Alingsås kommun ställer sig positiv till det nya forumet som föreslås för strategisk samhällsplanering, som öppnar upp för tydligare politiska dialoger över såväl organisatoriska som geografiska gränser. Det är även positivt att forumet behandlar ett bredare perspektiv som kan bidra till ett ökat gemensamt helhetsgrepp kring trafikinfrastrukturens utveckling samt samhällsbyggandet i stort, där kollektivtrafiken är en mycket viktig del i det fortsatta arbetet med ett ökat hållbart resande. Kommunen bedömer att mål, syfte och utformning är tillräckligt tydligt beskrivet. Det är även positivt att det framgår att det är i detta forum som kommunerna har störst möjlighet att påverka såväl mål som prioriteringar och utveckling av kollektivtrafiken i stort. Vi ser dock att föreslagen frekvens för mötena (en till två gånger per år) kan vara något för låg.

- *Är namnet strategiskt samhällsplaneringsforum bra?*

Namnet är brett och innefattar betydligt mer än kollektivtrafik. Med hänsyn till forumets syfte och utformning, som utöver kollektivtrafik även omfattar samhällsbyggnad och infrastruktur samt IKN:s nya uppdrag, anses det ändå vara ett bra och lämpligt namn.

- *Hur ser ni på att reglera forumets arbete i överenskommelser? Skulle det vara till hjälp för att förtydliga forumets former och innehåll per kommunalförbund?*

Det är bra att reglera forumets arbete i överenskommelser och eftersom samtliga kommunalförbund bör ställas inför liknande utmaningar och i stort ha samma beröringspunkter bör det samordnas till viss del. Dock är det viktigt att överenskommelserna särskiljs där förutsättningarna skiljer sig åt och anpassas efter respektive kommunalförbunds behov.

- *Är det något som bör förtydligas eller som saknas?*

Såväl Trafikverkets ansvar för gång- och cykelvägar på landsbygd, som kommunernas ansvar för kommunala gång- och cykelvägar, bör nämnas eftersom de i hög grad påverkar tillgängligheten till kollektivtrafiken på landsbygden och därmed också utvecklingen av kollektivtrafiken.

Underliggande målbilder nämns vid ett flertal tillfällen i Samverkansformer och det bör tydliggöras vilka dessa är, likt det görs i det nuvarande dokumentet.

- *Övriga synpunkter?*

Vikten av samverkan mellan kommunerna och Västtrafik, i tidiga skeden, har i remissversionen en skarpare formulering med att Västtrafik och kommuner *behöver* samverka jämfört med nuvarande dokument där det är beskrivet som att det är något som *kan* göras, vilket Alingsås kommun ställer sig positiv till.

Det framgår tydligt vilka typer av samverkansformer som finns samt vad de innebär. Processerna är även förtydligade med en bild, vilket är positivt.

I svaret på utvärderingen 2020 påpekade Alingsås kommun att det i vissa fall kan finnas ett behov av direkt dialog mellan enskild kommun och regional kollektivtrafikmyndighet, vilket vi fortsatt önskar poängtera vikten av.

Ekonomisk bedömning

Beslutet innebär inga kostnader.

Förslag till beslut

Yttrandet godkänns.

Beslutet ska skickas till

- Göteborgsregionen (gr@goteborgsregionen.se) med kopia till Anna Gustafsson, Göteborgsregionen (anna.gustafsson@goteborgsregionen.se) märkt med diarienummer 2025-00121
- Kommunstyrelsen för kännedom

Louice Norén
Avdelningschef Stadsmiljö

Carolina Jansmyr
Trafikplanerare